

धियसान वि० वि-धारणे वेदे वा० असानच् क्तिञ् ।  
धारके “स त्वं न इन्द्र धियसानः” ऋ० ५।११।२ “धिय-  
सानः धारयन्” भा० ।

धियाम्यति पु० इत० अलुक्समा० । दृहस्यतौ त्रिका० ।

धियायत् वि० ई-कालौ (इच्छायास्) शतृ यत् इत० आन्दसः  
अलुक्समा० । कर्मण इच्छति “एष पुरु धियायते दृहते  
देवतातये” ऋ० ६।१५।२ “धियायते कर्मण इच्छते  
द्वितीयाये तृतीयायाः आन्दसोऽलुक्” भा० ।

धियायु वि० धि-धारणे धीयते ज्ञायते अनया धि-वा० करणे  
श धिया तां प्रज्ञासात्मनः इच्छति क्यच् “क्यच्च्छन्दसि”  
पा० ३ । आत्मनः प्रज्ञासात्मनीले । “विप्रासो वा धिया-  
यवः” ऋ० १।८।६ ।

धियावसु वि० धिया कर्मणा वसु यस्मात् वेदे अलुक्स० । कर्मणा  
वसुनिमित्ते देवभेदे सरस्वतीरूपा देवतैव धियावसुः ।  
“यज्ञं वसु धियावसुः” ऋ० १।१।१० “कर्महेतुधननिमित्तम  
ताया वाग्देवतायास्तथाविधं धननिमित्तत्वमारण्यकाण्डे-  
“वाग्वै धियावसुः” श्रुत्या व्याख्यातम्” भा० ।

धिव प्रीणने गतौ च सक० स्वा० पर० सेट् इदित् /  
सर्वधातुके धिः आदेशः । धिनोति अधिवीत् दिधिव् ।  
इदित् धिवृत्ते । “धान्यमसि धिवृत्ति देवान्” यज० १।२०  
“मनीन्द्रिणीं रुधिरैर्धिनोसि” प्रबोधच० । “धिनोति  
नाम्नान् जलजेन पूजा” नैष० ।

धिव रवे जु० पर० अक० सेट् । दिधेष्टि अधेष्टीत् दिधेष्ट ।  
वैदिकोऽयम् । “सुरींश्चिदादि धिषा वेष्टि जनान्” ऋ०  
१।१७।८ “धिषा यदि धिषण्यन्तः सरग्यान्तुदन्तो  
अद्रिमौशजस्य गोहे” ऋ० ४।२।१६ ।

धिषण पु० धृष्णोति धृष-“धृषोधिष च संज्ञायाम्” उणा० क्यु ।  
दृहस्यतौ । धृष्णोत्यनया करणे ल्यु । २बुद्धौ स्त्री अमरः  
“पराय धिषणाभ्यः” ऋ० ६।५६।२ । “आर्यपुत्रार्य-  
धिषण ! प्राणनाथ ! शुभव्रत” काशीख० १० अ० ।  
इस्तुतौ ४वाचि ५पृथिव्याञ्च निच० इस्थाने च “तदा  
विकुण्ठधिषणात्तयोनिरपतमानयोः” भाग० १।१६।१२ ।  
“ये पारमेष्ठ्यं धिषणमधितिष्ठन् कञ्चन प्रत्युत्तिष्ठेदिति  
ब्रूयुधर्मं ते न परं विदुः” भाग० ६।७।१२ ।

धिषणाधिप पु० इत० । १वाक्पत्नौ सुराचार्ये मत्वस्य पु०  
धिषण्य धिषणामिच्छति क्यच् आन्दसदीर्घाभावेऽल्लोपः  
आत्मनःस्तुतीक्यो अक० प० सेट् । धिषण्यति अधिषण्यीत्  
“धिषा यदि धिषण्यन्तः” ऋ० ४।२।१६ ।

धिष्य न० धिष-अच्प्रा० नि० । धिष्यप्रशब्दार्थे सकटः

धिष्या न० धिष-“सानसिधर्णसीत्यादि” उणा० नि० ।  
इस्थाने ऋट्हे इनक्षत्वे च अमरः ४अग्नौ ५शक्तौ च  
पु० मेदि० । इयुक्ताचार्ये । तत्र स्थाने “न भौसान्येव  
धिष्यानि हित्वा ज्योतिर्मयागृह्यपि” रघुः । “स्वर्गे  
लोकैश्च यतां नास्ति धिष्याम्” भा० मह्य० २ अ० ।  
नक्षत्वे “भवन्त्यतीतधिष्यानां भोगलिप्रायुता भ्रुवाः”  
स्त्र० सि० । ७प्राणाभिमानिदेवे च “देवा जचिधे धिष्या  
ये” ऋ० ३।२२।१ “धियं बुद्ध्वा पङ्क्तिं देहसुषुप्तिं उष्णी-  
कुर्वन्ति धिषमयाः प्राणाभिमानिनो देवाः उष-दाहे  
“सानसिधर्णसीत्यादि” उणा० नि० यत् णडागमः  
धात्वादिलोपोपपदह्रस्वाः” भा० धिष्यान् स्थानमर्हति यत्  
यज्ञोपाङ्गोपा । अस्थानार्हे स्तुत्ये वि० । “को धिष्यान् प्रति  
वाक् पपाद” ऋ० १०।११४।६ “धिषणाहे स्तुत्यहे” भा० स्तुत्यस्य  
स्थानार्हत्वात् तथात्वम् । “आविवासन् रोदसी  
धिष्यान् मे” ऋ० ७।७२।१ । “रोदसी धिष्यान्  
धिषणाहे स्तुत्ये” भा० । उष-दाहे इति धात्वर्थ-  
ह्रगमात् । १०उल्काभेदे स्त्री द० स० २२अ० “दिवि  
भुक्तशुभफलानां पततां रूपणि यानि तान्युल्काः ।  
धिष्यान्लोकाशनिविद्युत्तारा इति पञ्चधा भिन्नाः” ।  
“उल्का पक्षेण फलं तद्विष्यान्प्राशनिस्त्रिभिः पक्षैः” ।  
“तारा फलपादकरी फलार्धदात्री प्रकीर्तिता धिष्यान्”  
सा च “धिष्यान् कशाखपुष्का धनूषि दश दृश्यतेऽ-  
न्तराभ्यधिकम् । ज्वलिताङ्गारनिकाशा द्वौ हस्तौ सा  
प्रमाणेन” लक्षिता ।

धी अनादरे आराधने च दिवा० आत्म० सक० अनिट् ।  
धीयते अधेष्ट । दिध्ये ओदित् धीनः । “सत्यं परं  
धीमहि” भाग० १।१।१ कातन्त्रमतेऽस्य ओदित्त्वं नास्ति  
धीत इति । वेदे तु न ओदित् “धीतः विश्वान्यश्विना-  
युधं प्रणीतान्यगच्छम्” ऋ० ८।८।१० “सखीयते संधीत-  
मश्नुतम्” द।४।०।१ आधारे अक० इत्यन्ये ।

धी स्त्री ध्यै सत्य० भावे-क्षिप् संप्रसारणञ् । १बुद्धौ ज्ञाने  
अमरः । “प्रसीद कथयात्मानं न धियां पथि । वर्त्तसे”  
कुमा० । २ज्ञानसङ्क्षिप्ते “तत्त्वज्ञानं धिया नश्ये-  
दाभासात् घटः स्फुरेत्” वेदान्त० “धियो योनः  
प्रचोदयात्” गायत्री सा च न्यायनये आत्मवृत्तिः ।  
“बुद्ध्यादि षट्कं संख्यादिषट्कं भावना तथा । धर्मा-  
धर्मौ गुणा एते आत्मनः सुखसुदृश” भाषा० वेदान्तमते